

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 11.1.2012
COM(2011) 941 final

CARTE VERDE

Către o piață europeană integrată a plăților efectuate cu cardul, pe internet și de pe telefonul mobil

(Text cu relevanță pentru SEE)

1. INTRODUCERE

Posibilitatea de a efectua plăți electronice sigure, eficiente, competitive și inovatoare este un element de importanță crucială dacă se dorește ca firmele, consumatorii și comercianții să profite din plin de avantajele pieței unice, cu atât mai mult în contextul actual de trecere de la comerțul fizic la cel electronic. Modul în care se comercializează bunurile și serviciile în Europa cunoaște o schimbare fundamentală. În condițiile în care cetățenii și firmele din UE sunt din ce în ce mai activi în afara țării de origine, posibilitatea de a recurge la plăți electronice care funcționează fără probleme dincolo de granițe le simplifică foarte mult viața de zi cu zi. Pornind de la rezultatele obținute în domeniul plăților de retail, Europa are ocazia de a avansa către tehnologiile viitorului în materie de plăți, indiferent dacă este vorba despre plata cu cardul, pe internet sau de pe telefonul mobil.

În acest proces, un prim pas important este zona unică de plăți în euro (SEPA), care se bazează pe premisa că nicăieri în UE nu trebuie să existe diferențe între plățile de retail electronice în euro transfrontaliere și cele interne¹. Proiectul SEPA acoperă principalele instrumente de plăți de retail: operațiunile de transfer credit, de debitare directă și cardurile de plată. Pornind de la această bază, SEPA ar trebui să constituie un catalizator pentru crearea unei piețe europene a plăților competitivă și inovatoare, în două sensuri. În primul rând, este vorba despre proporția tot mai ridicată a plăților online sau pe internet (plățile electronice) și a plăților efectuate de pe telefonul mobil. Ceea ce schimbă în mod special peisajul plăților este utilizarea masivă a telefoanelor inteligente, care duce la apariția unor noi aplicații pentru plăți; este, de pildă, cazul portmoneelor electronice, care înlocuiesc numerarul și chiar cardurile, sau al biletelor virtuale pentru transportul în comun, stocate în telefon. În această privință, instrumentele de plată paneuropene utilizate în cadrul SEPA pot constitui baza unui proces de inovare care să ducă la dezvoltarea unor modalități de plată mai integrate și mai sigure. În al doilea rând, standardele și normele existente elaborate în cadrul SEPA pot fi rePLICATE în cazul instrumentelor de plată în alte monede, în acest mod extinzându-se frontierele pieței unice și la operațiuni de plată în alte monede decât euro.

Avantajele unei integrări mai accentuate a pieței ar decurge în principal din patru elemente:

- 1) *Un grad mai mare de concurență* – într-o industrie de rețea, cum este cea a plăților, accesul pe piață al noilor entități sau al noilor concurenți din alte state membre este facilitat prin integrare. Pe baza standardelor deschise comune, furnizorii de servicii își pot oferi soluțiile de plată existente în mai multe țări. Astfel, se extinde baza comercială a acestor furnizori și se creează noi stimulente pentru inovare. Ca urmare, costurile și prețurile aferente furnizării plăților vor coborî. De asemenea, concurența sporită ar putea reduce dominația actuală pe piața cardurilor a celor două sisteme internaționale existente.
- 2) *O mai mare transparență și mai multe posibilități de a alege pentru consumatori* – dacă va exista o gamă mai largă de servicii concurente, utilizatorii de plăți vor putea alege acele instrumente și acei furnizori care răspund cel mai bine nevoilor lor. În prezent, consecințele la nivel de costuri ale alegerilor pe care le fac consumatorii nu

¹ Plățile de retail se definesc ca operațiuni de plată în care cel puțin una din părți (adică plătitorul, beneficiarul sau ambii) nu reprezintă o instituție financiară. Așadar, plățile de retail sunt de fapt toate operațiunile de plată care nu au loc între două bănci.

sunt întotdeauna evidente pentru aceștia². Din cauza costurilor ascunse, deseori se recurge la cea mai costisitoare metodă de plată, iar costurile se răsfrâng indirect asupra tuturor consumatorilor, prin creșterea prețurilor. O piață integrată și transparentă ar orienta însă consumatorii către cele mai eficiente instrumente de plăți.

- 3) *Mai multă inovare* – o piață integrată accentuează efectele de scară. Aceasta înseamnă că entitățile de pe piață vor avea mai multe posibilități de a face economii de costuri sau de a-și crește veniturile. În plus, stimulentele pentru inovare din partea noilor entități intrate pe piață vor fi mai mari, iar aria geografică a inovării va crește.
- 4) *Siguranța sporită a plăților și mai multă încredere din partea clienților* – în spiritul progreselor înregistrate în privința siguranței plăților la punctul de vânzare, o piață integrată va spori siguranța și încrederea consumatorilor în plățile la distanță, de exemplu plățile electronice și cele efectuate de pe telefonul mobil.

O piață integrată a serviciilor de plăți în UE ar putea genera, ca produs secundar, date administrative care să fie utilizate pentru elaborarea unor statistici armonizate. Astfel s-ar ameliora calitatea și ar crește gradul de acoperire al statisticilor UE, fără costuri suplimentare pentru firme și cu investiții limitate din partea comunității statistice.

Prezenta carte verde analizează peisajul actual al plăților efectuate de pe telefonul mobil, cu cardul și pe internet din Europa, identifică discrepanțele dintre situația curentă și viziunea asupra unei piețe a plăților complet integrată, precum și obstacolele care au dus la apariția acestor discrepanțe. Obiectivul cărții verzi este să lanseze un proces amplu de consultare cu părțile interesate, care să ducă la validarea analizei Comisiei sau să aducă noi contribuții și să ajute în egală măsură la identificarea celei mai bune modalități de ameliorare a integrării pieței.

2. PEISAJUL ACTUAL AL PLĂȚILOR ȘI DEZAVANTAJELE SALE

Piața plăților de retail în euro este una dintre cele mai mari din lume și include milioane de firme și sute de milioane de cetățeni. Conform statisticilor furnizate de Banca Centrală Europeană (BCE), în 2009, numai în zona euro s-au efectuat aproape 58 de miliarde de operațiuni de plată. În anexa 1 se regăsește o defalcare pe instrumente de plată. Avantajele economice ale integrării acestei piețe sunt considerabile. De exemplu, există studii care sugerează că migrarea către SEPA în cazul operațiunilor de transfer credit, debitare directă și al cardurilor de plată ar putea genera beneficii directe și indirecte de peste 300 de miliarde EUR în cursul unei perioade de șase ani. În prezent, gradul de integrare a plăților la nivel european variază semnificativ între diferitele instrumente de plată (operațiunile de transfer credit, debitare directă și carduri de plată) și canale (plăți electronice sau de pe telefonul mobil) utilizate.

² Aceasta este consecința unor tarife complexe aplicate între diverși furnizori de servicii de plăți implicați în operațiunile de plată și a tarifelor aplicate de furnizorii de servicii de plăți comercianților care vând bunuri sau servicii.

2.1. Principalele instrumente de plată (operațiuni de transfer credit și operațiuni de debitare directă)

Operațiunile de transfer credit și debitare directă sunt singurele instrumente de plată pentru care există sisteme de plată paneuropene specifice, și anume normele SEPA transfer credit (SCT) și SEPA debitare directă (SDD) elaborate de Consiliul european al plăților (EPC). În decembrie 2010, Comisia a prezentat o propunere de regulament de stabilire a unor termene obligatorii până la care sistemele naționale de plăți să migreze către sistemele paneuropene³. Odată parcursă această etapă importantă, se vor pune bazele pentru continuarea integrării pieței în ceea ce privește instrumentele și canalele de plată descrise mai jos.

2.2. Cardurile de plată

Cardurile de plată sunt cele mai des întâlnite și folosite instrumente de plată electronică pentru plățile de retail. În termeni de volum (număr de operațiuni), plățile cu cardul au reprezentat în 2009 o treime din totalul plăților de retail. În UE, s-au utilizat circa 726 de milioane de carduri de plată, reprezentând 1,45 carduri pe cap de locuitor. În medie, consumatorii din UE au cheltuit 2 194 EUR per card în cadrul a 43 de operațiuni cu cardul la punctele de vânzare (în 2009⁴, a se vedea anexa 1 care cuprinde datele pentru fiecare țară)

Cu toate acestea, integrarea pieței europene a cardurilor de plată este departe de a se fi încheiat, iar rezultatele palpabile sunt încă limitate. Creșterea puternică a volumului de plăți cu cardul din ultimul deceniu și efectele de amploare rezultate nu au dus la o scădere semnificativă a costurilor suportate de consumatori și a comisioanelor interbancare sau plătite de comercianți. În plus, sistemele de carduri de debit naționale nu sunt întotdeauna acceptate în afara statului membru de origine, fapt care împiedică dezvoltarea pieței unice. Folosirea frauduloasă a cardurilor de plată rămâne, de asemenea, o problemă, în special în ceea ce privește operațiunile la distanță.

2.3. Plățile efectuate pe internet (plățile electronice)

Plățile electronice sunt plățile efectuate prin intermediul internetului, de obicei în unul dintre următoarele trei moduri:

- 1) Efectuarea unei *operațiuni de plată cu cardul* la distanță prin internet.
- 2) Operațiuni de transfer credit sau debitare directă prin *online banking*, în cadrul cărora plătitorul utilizează un portal online pentru autentificare (în prezent acestea funcționează numai la nivel național)⁵.
- 3) Plăți prin intermediul *furnizorilor de plăți electronice*, unde consumatorii își creează conturi individuale. Conturile pot fi alimentate prin metode „tradiționale” de plată, de exemplu transferuri bancare sau plăți cu card de credit.

³ Propunere de regulament de stabilire a cerințelor tehnice aplicabile transferurilor de credit și debitelor directe în euro și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 924/2009, COM (2010)775, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010PC0775:EN:NOT>.

⁴ Sursa: ECB Payment Statistics, februarie 2011. Pentru statistici detaliate pentru fiecare țară, a se vedea anexa 1.

⁵ Aceste operațiuni pot fi realizate fie direct prin intermediul sistemului de banking online al plătitorului, fie prin intermediul unui terț (de exemplu, Ideal în Țările de Jos, GiroPay și Sofortüberweisung în Germania sau EPS în Austria).

În condițiile dezvoltării comerțului electronic (altfel spus, achiziționarea și vânzarea produselor pe internet), plățile electronice joacă un rol din ce în ce mai important. Conform Forrester Research⁶, numărul persoanelor care fac cumpărături online în Europa va crește de la 141 de milioane în 2009 la 190 de milioane până în 2014. Ratele anuale de creștere a pieței comerțului electronic în următorii cinci ani sunt estimate la aproximativ 10%. Potrivit estimărilor, cheltuielile medii per capita la nivelul UE vor crește de la 483 EUR în 2009 la 601 EUR în 2014. În ciuda potențialului său de creștere considerabil, comerțul electronic reprezintă în prezent doar 3,4% din totalul comerțului cu amănuntul la nivel european⁷, așadar există resurse semnificative de creștere încă neexploatate.

În urma unei consultări publice pe tema perspectivelor comerțului electronic⁸, plățile au fost identificate ca fiind unul dintre principalele obstacole care stau în calea creșterii viitoare a comerțului electronic. Printre celelalte probleme-cheie identificate în cadrul consultării se numără diversitatea metodelor de plată utilizate în statele membre, costurile aferente plăților suportate de consumatori și comercianți, în special pentru plăți de valoare mică (micro-plăți), și securitatea plăților. În lipsa unui cadru de (auto)reglementare coerent și cuprinzător, mediul european al plăților electronice este în mare parte fragmentat de la o țară la alta, cu un număr mic de sisteme naționale de plată electronică eficiente și un număr limitat de jucători internaționali importanți din afara Europei.

2.4. Plățile efectuate de pe telefonul mobil

Plățile efectuate de pe telefonul mobil sunt plăți în cadrul cărora datele referitoare la plată și instrucțiunile aferente sunt inițiate, transmise sau confirmate prin intermediul unui telefon sau dispozitiv mobil. Acestea se pot efectua în cazul achiziției online sau offline de servicii sau de bunuri digitale sau fizice.

Plățile de pe telefonul mobil pot fi clasificate în două categorii principale:

- 1) *Plățile la distanță* au loc în principal prin internet/WAP⁹ sau prin servicii premium SMS care sunt facturate la plătitor prin intermediul operatorului rețelei mobile. Cele mai multe dintre plățile la distanță efectuate prin internet se bazează în prezent pe sistemele de plată cu cardul. Alte soluții, bazate pe operațiuni de transfer credit sau debitare directă, sunt fezabile din punct de vedere tehnic și pot fi la fel de sigure, eficiente și competitive, însă întâmpină dificultăți la intrarea pe piață.
- 2) *Plățile de proximitate* se desfășoară, în general, direct la punctul de vânzare. Acest tip de plăți utilizează Near Field Communication (NFC), cea mai performantă tehnologie de proximitate disponibilă la ora actuală, și necesită telefoane special echipate, care să poată fi recunoscute de dispozitivele de citire la punctul de vânzare (de exemplu, în magazine, în mijloacele de transport în comun sau în parcuri).

⁶ <http://www.forrester.com/ER/Press/Release/0,1769,1330,00.html>

⁷ Euromonitor 2010

⁸ http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2010/e-commerce_en.htm

⁹ WAP (Wireless Application Protocol - protocol de aplicație fără fir) a fost dezvoltat de Open Mobile Alliance (OMA), un forum destinat părților interesate din domeniu, în cadrul căruia acestea se pun de acord cu privire la specificațiile comune pentru sectorul telefoniei mobile. Un browser WAP este un browser de web utilizat în mod obișnuit pentru telefoane mobile.

Aceste definiții, în special pentru plățile la distanță, sugerează că linia de demarcație dintre plățile electronice și cele efectuate de pe telefonul mobil este neclară și poate deveni încă și mai puțin clară în viitor.

Volumul plăților efectuate prin intermediul telefoanelor mobile înregistrează în prezent cea mai rapidă creștere dintre toate metodele de plată. Această evoluție a fost accelerată de proliferarea rapidă a telefoanelor inteligente care oferă opțiunea de a instala aplicații sofisticate pentru efectuarea plăților. Potrivit previziunilor Juniper Research, între 2010 și 2012 valoarea tuturor plăților efectuate de pe telefonul mobil din întreaga lume va crește de la 100 de miliarde USD la 200 de miliarde USD. Alte studii sugerează că valoarea plăților mobile din întreaga lume va depăși 1 000 de miliarde USD în 2014, totalizând 350 de miliarde USD numai în Europa. Se estimează, de asemenea, că unul din cinci telefoane inteligente va dispune de NFC până la aceeași dată.

În comparație cu regiunea Asia-Pacific, de exemplu, există încă un potențial neutilizat în ceea ce privește penetrarea pe piața din UE a plăților efectuate de pe mobil. Potrivit estimărilor companiei de studii de cercetare Gartner, în 2010 au existat 7,1 milioane de utilizatori de servicii de plăți mobile în Europa de Vest, comparativ cu 62,8 milioane de utilizatori în Asia-Pacific, dintre care o mare parte în Japonia. Unul dintre principalele motive pentru care dezvoltarea acestui tip de plăți este mai lentă în Europa este caracterul puternic fragmentat al pieței. Principalii actori de pe piață (operatori de rețele de telefonie mobilă, furnizori de servicii de plată, producători de telefoane mobile) nu au convenit încă asupra unui model comercial viabil, care să permită soluții interoperabile de plată. În consecință, cele mai ample și mai promițătoare inițiative globale în domeniul plăților efectuate de pe mobil sunt lansate în prezent în afara Europei. Apple, Google și Visa au anunțat proiecte ambițioase care vizează intrarea pe piața plăților mobile.

În prezent, se fac eforturi în domeniul auto-reglementării pentru integrarea plăților mobile la nivel european. În acest context, EPC cooperează cu GSMA (Asociația internațională a operatorilor de telefonie mobilă) și a publicat o Carte albă privind plățile mobile în iulie 2010¹⁰. Cartea albă se axează pe plățile efectuate de pe telefonul mobil prin intermediul cardurilor de plată.

La fel ca în cazul plăților electronice, lipsa unui cadru european concret care să ofere soluții pentru principalele probleme ridicate, cum ar fi standardele tehnice, securitatea, interoperabilitatea și cooperarea dintre participanții pe piață, riscă să perpetueze fragmentarea pieței plăților mobile din Europa. În plus, atât pentru plățile electronice, cât și pentru plățile mobile, participanții pe piață (potențiali) par reticenți să investească atâta timp cât nu este clară situația juridică a domeniului de aplicare a acordurilor privind tarifele colective, de exemplu în cazul cardurilor de plată (a se vedea punctul 4.1. de mai jos).

3. VIZIUNE ȘI OBIECTIVE

Cadrul SEPA, așa cum a fost conceput de Comisia Europeană și de BCE pentru plățile electronice de retail în euro la nivelul UE¹¹, nu face nicio diferență între plățile

¹⁰ http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_detail.cfm?documents_id=402 și http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_detail.cfm?documents_id=557

¹¹ Declarație comună a Comisiei Europene și a Băncii Centrale Europene, http://www.ecb.int/press/pr/date/2006/html/pr060504_1.en.html.

transfrontaliere și plățile naționale. Pe baza standardelor și a normelor SEPA, această diferență ar trebui să se estompeze și în ceea ce privește plățile în alte monede decât euro, efectuate în UE. Astfel s-ar crea o veritabilă piață digitală unică la nivelul UE. Integrarea completă ar presupune următoarele:

Consumatorii folosesc un singur cont bancar pentru toate operațiunile de plată, chiar dacă locuiesc în afara țării lor de origine sau călătoresc frecvent în UE. Prin accelerarea inovării, plățile devin mai convenabile și sunt adaptate la circumstanțele specifice ale fiecărei achiziții (online/off-line, plăți de valoare mică/plăți de valoare mare etc.).

Firmele și administrațiile publice au posibilitatea de a simplifica și eficientiza procesele de plată și de a centraliza operațiunile financiare realizate în UE. Astfel se creează un potențial semnificativ de a genera economii. Mai mult, standardele deschise comune și efectuarea mai rapid a operațiunilor de plată ameliorează fluxurile de numerar.

Comercianții pot, la rândul lor, să beneficieze de soluții pentru plăți electronice ieftine, eficiente și securizate. Concurența sporită face ca alternativele la manipularea manuală a numerarului să fie mai atractive. De asemenea, trecerea la comerțul electronic devine mai convingătoare și asigură satisfacția clienților la efectuarea plăților.

Furnizorii de servicii de plată, atât bănci cât și alte entități, pot beneficia de pe urma economiilor de scară prin standardizarea instrumentelor de plată, realizând astfel economii de costuri după investiția inițială. Se facilitează astfel accesul la noi piețe, atât pentru creșterea bazei de venituri în cazul instrumentelor de plată existente, cât și pentru lansarea inovațiilor la scară mai largă.

Furnizorii de tehnologie, cum ar fi, de exemplu, comercianții de programe informatice, procesatorii și consultanții în domeniul IT, își pot fundamenta activitățile și soluțiile de dezvoltare pe instrumente paneuropene, facilitând inovarea în statele membre ale UE.

Pentru ca această viziune să devină realitate în cazul plăților electronice, cu cardul și de pe telefonul mobil, trebuie să se identifice soluții și pentru alte aspecte, cum ar fi securitatea, libertatea de alegere, libertatea în materie de inovare tehnică și comercială, standardizarea diferitelor componente și interoperabilitatea. Următorul capitol analizează în detaliu aceste chestiuni.

4. NEVOIA DE A STIMULA ȘI ACCELERA INTEGRAREA PIEȚEI

În conformitate cu viziunea menționată anterior, au fost identificate cinci moduri posibile de a stimula integrarea plăților electronice, cu cardul și de pe telefonul mobil.

4.1. Fragmentarea pieței, accesul la piață și intrarea pe piață de la o țară la alta

În acest context pot fi identificate o serie de aspecte distincte. Este important să se rețină că aceste aspecte, care, istoric vorbind, decurg toate din practicile comerciale utilizate pentru cardurile de plată, fie sunt aplicate sub aceeași formă și pentru plățile electronice, și pentru cele mobile, fie au cel puțin efecte colaterale indirecte importante atât asupra plăților electronice, cât și asupra celor mobile (de exemplu, în cazul în care o plată electronică sau mobilă se efectuează cu cardul).

4.1.1. Comisioane interbancare multilaterale (CIM)

În cadrul modelului comercial „clasic” de sisteme de carduri care implică patru părți, comisioanele interbancare sunt plătite de furnizorul de servicii de plată al comerciantului (furnizorul de servicii de plată acceptator) către cel al titularului cardului (furnizorul de servicii de plată emitent) pentru fiecare operațiune de plată cu cardul. Comisioanele interbancare pot fi convenite bilateral, între furnizorul de servicii de plată acceptator și cel emitent, sau multilateral, prin intermediul unei decizii obligatorii pentru toți furnizorii de servicii de plată care participă la un sistem de carduri de plată. În anexa 2 se regăsesc mai multe informații generale cu privire la CIM¹².

Autoritățile din domeniul concurenței și autoritățile de reglementare au consacrat mult timp analizei comisioanelor interbancare. În anumite țări terțe¹³, acestea sunt reglementate. În UE, Comisia Europeană și autoritățile naționale din domeniul concurenței au adoptat o serie de decizii de interzicere a aranjamentelor referitoare la CIM, în baza normelor de concurență ale UE¹⁴.

Cea mai frecventă justificare în favoarea CIM-urilor este faptul că acestea oferă furnizorilor de servicii de plată emitenți o bază pentru a încuraja consumatorii să folosească cardurile de plată. Perceperea CIM-urilor permite furnizorilor de servicii de plată emitenți să distribuie carduri contra unor comisioane mici sau chiar gratuit și să le ofere eventual consumatorilor bonusuri¹⁵ (de exemplu, mile de zbor). Acest „mecanism de echilibrare” poate genera creșteri ale eficienței printr-o utilizare mai intensă a cardurilor.

Existența unei mari varietăți de comisioane și chiar tipuri de comisioane, precum și calendarele și domeniile de aplicare diferite ale procedurilor juridice în curs de desfășurare sau încheiate la nivel național și european ar putea genera perturbări ale pieței unice. Aceasta ar putea exacerba fragmentarea pieței și i-ar împiedica pe comercianții cu amănuntul să beneficieze de avantajele oferite de o piață unică a cardurilor de plată.

În plus, valoarea mare a CIM-urilor poate constitui un obstacol în calea sistemelor de carduri cu costuri mici și a altor sisteme de plăți (de exemplu, plățile electronice și de pe telefonul mobil).

Aceste caracteristici ale CIM se aplică, în general, în cazul sistemelor care implică patru părți. Sistemele cu trei părți – un singur furnizor de servicii de plată deserveste atât plătitorul, cât și beneficiarul – aplică un comision interbancar „implicit” care pune probleme similare în ceea ce privește absența constrângerilor concurențiale.

¹² Mai precis, anexa include mai multe detalii referitoare la analiza efectuată de DG Concurență în temeiul articolului 101 alineatul (3) din TFUE cu privire la valoarea adecvată a CIM, cu ajutorul așa-numitului Merchant Indifference Test (MIT).

¹³ Australia, SUA.

¹⁴ Decizii referitoare la VISA, MasterCard, Decizia privind MasterCard Polonia, Decizia privind MasterCard Ungaria, Decizia privind MasterCard Italia.

¹⁵ Băncile emitente pot încuraja utilizarea frecventă a cardurilor prin acordarea de avantaje sau recompense suplimentare, cum ar fi asigurările de călătorie, reducerile sau chiar rambursarea parțială a sumelor plătite pentru achiziționarea de bunuri și servicii. În unele cazuri, consumatorii sunt taxați în plus dacă nu plătesc cu cardul suficient de des sau dacă nu cheltuiesc o anumită sumă de bani într-o perioadă dată.

Problemele reprezentate de valoarea ridicată a CIM-urilor și de lipsa transparenței (a se vedea punctul 4.2) par a fi foarte importante pentru comercianții care acceptă carduri comerciale – și anume carduri de plată emise pentru companii și angajații lor, cu scopul de a le permite să acopere cheltuieli efectuate în interes de serviciu (de exemplu, deplasări sau materiale de birotică)¹⁶ – pe baza cărora titularii pot fi stimulați prin acordarea unor bonusuri sau a altor avantaje menite să-i determine să utilizeze acest mijloc de plată.

Întrebări

- 1) În cadrul aceluiași sistem de carduri, CIM-urile pot varia de la o țară la alta, precum și pentru plățile transfrontaliere. Această situație poate crea probleme pe o piață integrată? Considerați că termenii și condițiile diferite de pe piețele cardurilor din diverse state membre reflectă diferențe structurale obiective existente între piețele respective? Credeți că aplicarea unor comisioane diferite în cazul plăților interne și al celor transfrontaliere poate avea la bază motive obiective?
- 2) Este nevoie de o mai mare claritate juridică în ceea ce privește comisioanele interbancare? În caz afirmativ, în ce mod și prin intermediul cărui instrument considerați că s-ar putea realiza acest lucru?
- 3) În cazul în care considerați că se impun măsuri referitoare la comisioanele interbancare, ce aspecte ar trebui reglementate și sub ce formă? De exemplu, reducerea valorii CIM-urilor, asigurarea transparenței comisioanelor și facilitarea accesului la piață? Ar trebui incluse și sistemele cu trei părți? Ar trebui să se facă o distincție între cardurile de consum și cardurile comerciale?

4.1.2. *Acceptarea transfrontalieră*

Acceptarea transfrontalieră se referă la situația în care un comerciant utilizează serviciile unui furnizor de servicii de plată acceptator stabilit în altă țară. În cadrul unui astfel de acord, toți comercianții beneficiază de un grad ridicat de concurență în ceea ce privește comisioanele aferente serviciilor comerciale (Merchant Service Charges) și, în plus, companiile pot desemna un singur furnizor de servicii de plată acceptator pentru operațiunile lor, fapt care generează o mai mare eficiență administrativă și un grad sporit de concurență transfrontalieră.

Cu toate acestea, există o serie de probleme care împiedică dezvoltarea acceptării transfrontaliere. Pe lângă diferențele dintre standardele tehnice (menționate la punctul 4.3.), anumite reguli și proceduri aplicate în cadrul sistemelor de carduri internaționale pot diminua atractivitatea acceptării transfrontaliere în ochii comercianților:

- Sistemele de carduri internaționale aplică regimuri de autorizare speciale și sisteme speciale de comisioane/taxe de licență în cazul furnizorilor de servicii de plată acceptatori care oferă servicii transfrontaliere.

¹⁶ Cardurile comerciale cuprind trei subcategorii principale: (i) carduri profesionale, emise de obicei pentru micile întreprinderi cărora, spre deosebire de cardurile de consum, nu li se furnizează servicii suplimentare, (ii) carduri corporative, emise de obicei pentru întreprinderile mijlocii și mari, cărora li se furnizează servicii de informații suplimentare și (iii) carduri de achiziții, utilizate pentru achiziții comerciale și care oferă adesea servicii de facturare a TVA-ului.

- Aceștia trebuie să le plătească furnizorilor de servicii de plată emitenți CIM-ul național aplicabil în țara unde este situat punctul de vânzare. Din această cauză, comercianții se află în imposibilitatea de a se orienta către cel mai ieftin furnizor de servicii de plată acceptator, cu toate că furnizorul de servicii de plată transfrontalier nu subscrie în general la CIM-ul național, care este stabilit de furnizorul de servicii de plată din țara respectivă.
- Furnizorii de servicii de plată acceptatori transfrontalieri pot fi, de asemenea, dezavantajați în țările în care furnizorii de servicii de plată naționali au rețele paralele de acorduri bilaterale privind comisioanele interbancare. Acest fapt împiedică dezvoltarea concurenței transfrontaliere, deoarece furnizorii de servicii de plată acceptatori trebuie să plătească întreaga valoare oficială a CIM.

Întrebări

- 4) Există în prezent obstacole în calea acceptării la nivel transfrontalier sau central? În caz afirmativ, din ce motive? Ar rezulta avantaje substanțiale din facilitarea acceptării la nivel central sau transfrontalier?
- 5) Cum ar putea fi facilitată acceptarea la nivel transfrontalier? În cazul în care considerați că se impune adoptarea unor măsuri, ce formă ar trebui să îmbrace acestea și ce aspecte ar trebui să acopere? De exemplu, se justifică obligativitatea autorizării prealabile din partea sistemelor de carduri de plată a acceptării transfrontaliere? Ar trebui ca CIM-urile să se calculeze ținându-se cont de țara comerciantului cu amănuntul (la punctul de vânzare)? Sau ar trebui să se aplice un CIM transfrontalier în cazul acceptării plăților transfrontaliere?

4.1.3. Cuplarea mărcilor (co-badging)

Se pot combina diferite mărci din domeniul plăților pe același card sau dispozitiv. În prezent, cea mai promițătoare modalitate prin care sistemele noi ar putea pătrunde pe piață ar fi ca furnizorii de servicii de plată emitenți să accepte cuplarea pe cardurile lor de plată a mărcii unui sistem (internațional) existent cu cea a unui sistem nou. Acest lucru le-ar permite consumatorilor să aleagă între mărci atunci când plătesc (cu condiția ca ambele mărci să fie acceptate de comerciant), luând în considerare și eventualele bonusuri oferite de furnizorii de servicii de plată emitenți (mile aeriene etc.) și eventualele facilități din partea comerciantului (supratarifare, rabaturi, practici de orientare a clientului -*steering*).

Nu este clar în stadiul actual dacă și, în caz afirmativ, în ce măsură normele sistemelor existente permit unor mărci concurente de pe piețele naționale să figureze pe același card. Sistemele pot impune, de asemenea, cerințe în materie de raportare sau comisioane aplicate furnizorilor emitenți și acceptatori în cazul operațiunilor efectuate cu carduri pe care figurează marca lor, chiar dacă aceasta nu este folosită în cadrul operațiunilor respective. Cadrul SEPA pentru carduri include o regulă în baza căreia furnizorul de servicii de plată emitent, în consultare cu consumatorul, poate preselecta marca ce urmează să fie utilizată pe un card în sistem co-badging la punctul de vânzare. Prin urmare, cuplarea mărcilor ar putea implica și probleme de concurență, dacă este utilizată pentru a restrânge sau pentru a influența în mod incorect alegerea mărcii și/sau a instrumentului de plată. Pentru moment, cuplarea mărcilor se limitează la carduri, dar în viitor se va aplica din ce în ce mai mult și pentru plățile mobile.

Întrebări

- 6) Care sunt avantajele și/sau dezavantajele cuplării mărcilor? Există anumite restricții potențiale în acest sens care sunt deosebit de problematice? Dacă se poate, vă rugăm să cuantificați amploarea problemei. Considerați că este cazul să se ia măsuri în ceea ce privește restricțiile aplicate de sisteme pentru cuplarea mărcilor și, în caz afirmativ, sub ce formă?
- 7) Atunci când se utilizează un instrument de plată în sistem co-badging, cine ar trebui să ia decizia cu privire la instrumentul care are prioritate? Cum s-ar putea aplica acest lucru în practică?

4.1.4. Separarea sistemelor de carduri de procesarea plăților cu cardul

Unele sisteme de carduri au filiale care procesează operațiunile și sunt în măsură să impună utilizarea acestor filiale participanților la sistem. Acest fapt constituie un obstacol la intrarea pe piață pentru procesatori și pentru noile sisteme de carduri, obstacol care ar putea fi depășit prin separarea efectivă a gestionării sistemelor de carduri de entitățile care procesează plățile cu cardul. Separarea ar intensifica astfel concurența dintre sistemele de carduri și dintre procesatori și ar permite băncilor să participe în cadrul unei singure infrastructuri conforme. Cadrul SEPA pentru carduri prevede separarea dintre gestionarea sistemelor și procesare, dar nu menționează dispoziții specifice în acest sens.

Rezultatul absenței actuale a unui cadru comun de interoperabilitate se traduce printr-o piață segmentată în domeniul serviciilor de procesare pentru carduri. Trebuie, așadar, îmbunătățite procedurile tehnice și comerciale pentru compensarea și/sau decontarea plăților între bănci care utilizează infrastructuri diferite. Dezvoltarea unor standarde de procesare independente de sisteme ar facilita în egală măsură implementarea separării dintre sisteme și entități de procesare.

Întrebări

- 8) Considerați că gruparea sistemelor și a entităților de procesare este problematică și, în caz afirmativ, de ce? Care este amploarea problemei?
- 9) Este cazul să se ia măsuri în acest sens? Sunteți în favoarea separării juridice (adică separare operațională, chiar dacă dreptul de proprietate ar aparține în continuare aceluiași holding) sau a „disocierii complete a structurilor de proprietate”?

4.1.5. Accesul la sistemele de decontare

Spre deosebire de bănci, instituțiile de plată, astfel cum sunt definite în Directiva 2007/64/CE privind serviciile de plată în cadrul pieței interne (Directiva privind serviciile de plată)¹⁷ și instituțiile emitente de monedă electronică nu au acces direct la sistemele de compensare și decontare. În conformitate cu articolul 2 litera (b) din Directiva privind caracterul definitiv al decontării, doar instituțiile de credit și firmele de investiții pot participa la sistemele de decontare desemnate. Ca urmare, alți furnizori de servicii de plată susțin că nu sunt în măsură să concureze cu băncile în condiții egale, deoarece sunt obligați să utilizeze serviciile acestora pentru decontarea plăților.

¹⁷ Directiva 2007/64/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 noiembrie 2007 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne, JO L 319, 5.12.2007, p. 1.

Întrebări

- 10) Reprezintă absența accesului direct la sistemele de compensare și decontare o problemă pentru instituțiile de plată și instituțiile emitente de monedă electronică și, în caz afirmativ, care este amploarea problemei?
- 11) Ar trebui să se instituie un cadru comun de procesare a cardurilor care să stabilească normele pentru procesarea cardurilor SEPA (adică autorizare, compensare și decontare)? Ar trebui ca acesta să stabilească condițiile și comisioanele de acces la infrastructurile de procesare a cardurilor în conformitate cu criterii transparente și nediscriminatorii? Credeți că acest cadru ar trebui să se refere la participarea instituțiilor de plată și a instituțiilor emitente de monedă electronică la sistemele de decontare desemnate? Este cazul ca Directiva privind serviciile de plată și Directiva privind caracterul definitiv al decontării să fie modificate în consecință?

4.1.6. Conformitatea cu cadrul SEPA pentru carduri (SEPA Cards Framework-SCF)

SCF, elaborat de EPC, nu era complet implementat la 1 ianuarie 2011, așa cum se prevăzuse inițial, deoarece multe dintre elementele sale de bază nu sunt aplicate în mod activ. Impactul potențial al SCF nu se limitează la plățile în euro. În vreme ce SCF se aplică pentru cardurile de uz general folosite pentru a efectua plăți și retrageri de numerar în euro în ansamblul zonei SEPA, furnizorii de servicii de plată și sistemele care operează în țările SEPA din afara zonei euro sunt motivate să asigure conformitatea cu SCF pentru a putea efectua operațiuni cu euro. În baza SCF, sistemele de plată existente pentru operațiunile în euro neconforme cu SEPA vor fi, în principiu, eliminate treptat de pe piață, ceea ce înseamnă că sistemele neconforme vor dispărea odată cu implementarea completă a SCF. SCF stabilește condițiile pe care trebuie să le îndeplinească cardurile pentru a fi conforme cu SEPA: plățile cu cardul trebuie să fie garantate de furnizorul de servicii de plată emitent, iar standardele EMV (cip și PIN) implementate integral. Aceste cerințe tehnice au, de asemenea, un impact/limitează modelele comerciale aplicate în Uniunea Europeană, prezentând avantajul că, pentru sistemele autorizate, se creează o piață europeană unică și integrată.

Întrebări

- 12) Care este opinia dumneavoastră cu privire la conținutul și impactul SCF asupra pieței (produse, prețuri, termeni și condiții)? Este SCF suficient pentru a impulsiona integrarea pieței la nivelul UE? Există aspecte care ar trebui revizuite? Ar fi bine ca sistemele neconforme să dispară odată cu implementarea completă a SCF sau există argumente în favoarea păstrării lor?

4.1.7. Informații privind disponibilitatea fondurilor

În cadrul multor modele comerciale pentru servicii de plată, informațiile prealabile referitoare la disponibilitatea fondurilor – necesare pentru autorizarea și/sau garantarea plății pentru o anumită operațiune – reprezintă un element esențial. În calitate de „gardieni” ai contului bancar, băncile îndeplinesc funcția de „poartă de intrare”, care determină efectiv viabilitatea multor modele comerciale. Chiar dacă, pentru anumite servicii de plată noi, clienții ar fi de acord că furnizorii aleși de ei să primească informații cu privire la disponibilitatea fondurilor din contul lor bancar, băncile pot refuza să acorde altor furnizori de servicii de plată acces la astfel de informații. Având în vedere că este important să se garanteze siguranța plăților și încrederea în sistemul de plată în general, precum și faptul că băncile fac obiectul

supravegherii, acest refuz poate fi justificat în anumite cazuri. Pe de altă parte, însă, se creează un conflict de interese pentru bănci, care ar putea fi motivate să refuze să coopereze, în pofida disponibilității clienților lor. Acest lucru împiedică în mod nejustificat apariția unor soluții alternative de plată sigure și eficiente, chiar dacă ele fac obiectul unor cerințe prudentiale.

Întrebări

- 13) Este nevoie să se acorde entităților nebankare acces la informații privind disponibilitatea fondurilor din conturile bancare, cu acordul clientului, și, în caz afirmativ, ce limite ar trebui aplicate cu privire la aceste informații? Este cazul să se preconizeze intervenția autorităților publice și, în caz afirmativ, ce aspecte ar trebui să acopere și ce formă ar trebui să îmbrace aceasta?

4.1.8. *Dependența față de operațiunile de plată cu cardul*

În întreaga lume, cardurile sunt din ce în ce mai utilizate. Volumul global de operațiuni a crescut cu 9,7% între anii 2009 și 2010. Cardurile rămân instrumentul de plată fără numerar preferat, cu o cotă de peste 40% pe majoritatea piețelor¹⁸. Având în vedere utilizarea tot mai intensă a cardurilor, inclusiv în comerțul electronic, activitățile tot mai multor societăți vor depinde efectiv de capacitatea de a accepta plăți cu cardul. În acest caz, se pune întrebarea dacă este în interesul publicului să se definească norme obiective care să stabilească circumstanțele și procedurile conform cărora sistemele de plată cu cardul pot refuza unilateral să-și dea acordul.

Întrebări

- 14) Având în vedere utilizarea tot mai intensă a cardurilor de plată, credeți că există societăți ale căror activități depind de capacitatea de a accepta plățile prin card? Vă rugăm să dați exemple concrete de societăți și/sau sectoare. În caz afirmativ, este nevoie să se stabilească norme obiective referitoare la comportamentul furnizorilor de servicii de plată și al sistemelor de carduri de plată față de utilizatorii care depind de serviciile lor?

4.2. **Transparența și rentabilitatea prețurilor serviciilor de plată pentru consumatori, comercianți cu amănuntul și alte întreprinderi**

Costul real al acestor servicii de plată este deseori opac, atât pentru consumatori, cât și pentru comercianți, fapt care determină costuri de plată mai ridicate în economia UE. Lipsa de transparență caracterizează în principal piața cardurilor, dar legăturile existente între carduri, plățile electronice și plățile efectuate de pe mobil au implicații asupra tuturor acestor metode de plată. Mai mult decât atât, creșterea transparenței în stabilirea prețurilor ar trebui văzută ca o modalitate de a reduce costurile operațiunilor de plată pentru toate părțile implicate și, în cele din urmă, de a optimiza costurile la nivelul UE, în beneficiul utilizatorilor serviciilor de plată. Un alt aspect referitor la stabilirea prețurilor serviciilor de plată se referă la micro-plăți, adică plățile de mică valoare care, prin natura lor, sunt adesea efectuate cu cardul, pe internet sau de pe telefonul mobil. Comisioanele de plată sunt adesea percepute drept excesive, atât de către consumatori, cât și de către comercianți, deoarece, în general, ele reprezintă o cotă mult

¹⁸ World Payments Report 2011, p. 10, CapGemini, RBS și EFMA.

mai mare din valoarea operațiunii decât în cazul plăților de valoare mare. Este posibil ca această situație să fi contribuit la dezvoltarea unor monede digitale alternative.

4.2.1. *Relația consumator – comerciant: transparență*

Consumatorii sunt rareori conștienți de costul total al utilizării anumitor instrumente de plată, cu alte cuvinte costurile care nu le revin direct lor, ci beneficiarilor (comercianții). Dacă costul utilizării diferitelor instrumente de plată (de exemplu, mărci diferite de carduri, numerar, cecuri) este același pentru consumatori, aceștia au tendința de a considera că metoda de plată pe care o aleg nu are prea multă importanță pentru comerciant. Prin urmare, în selectarea instrumentelor de plată, consumatorii se bazează fie pe criterii de comoditate, fie pe potențialele avantaje pe care le-ar putea obține utilizând o anumită metodă de plată.

Cu toate acestea, instrumentul de plată ales de către consumator ar putea să nu fie cel optim din perspectiva costurilor totale pentru economie. De regulă, comercianții includ costurile operațiunilor în prețurile bunurilor și serviciilor pe care le oferă. Rezultatul final este că toți consumatorii plătesc mai mult pentru achizițiile lor, deoarece trebuie să acopere costurile reale ale unor metode de plată mai scumpe utilizate de unii dintre ei.

Așadar, dacă costul total al utilizării diferitelor instrumente de plată ar fi mai transparent, costurile totale ale plăților din economie ar scădea. Acest lucru s-ar putea realiza prin informarea consumatorilor cu privire la costul pe care îl reprezintă pentru comercianți utilizarea și/sau procesarea unui anumit instrument de plată. În acest context, ar fi important să se evalueze impactul probabil al unui grad mai mare de transparență a comportamentului consumatorilor, cu accent pe mai buna înțelegere a reacțiilor și nevoilor acestora.

Întrebări

- 15) Comercianții ar trebui să informeze consumatorii cu privire la comisioanele plătite pentru utilizarea diferitelor instrumente de plată? Credeți că furnizorii de servicii de plată ar trebui să fie obligați să informeze consumatorii cu privire la comisioanele aferente serviciilor comerciale (Merchant Service Charge - MSC) aplicate sau cu veniturile din CIM rezultate din operațiunile în care sunt implicați clienți? Sunt aceste informații relevante pentru consumatori și influențează ele opțiunile acestora în materie de plată?

4.2.2. *Relația consumator – comerciant: rabaturile, supratarifarea și alte practici de orientare a clientului (steering)*

O altă opțiune care ar conduce la creșterea transparenței prețurilor în relația consumator-comerciant și ar stimula utilizarea celor mai eficiente instrumente de plată ar putea fi folosirea sistematică și la scară largă de către comercianți a rabaturilor, a supratarifării și a altor practici de orientare a clientului (steering), cum ar fi acceptarea selectivă a anumitor carduri doar peste o anumită sumă sau indicarea explicită a mijloacelor preferate de plată. Astfel s-ar crea stimulente pentru utilizarea celor mai eficiente mijloace de plată. Conform principiului „utilizatorul plătește”, costurile ar trebui să fie, în principiu, suportate de cei care utilizează un anumit serviciu, nu să fie distribuite în cadrul unui grup mai mare.

Se justifică, în același timp, să se ia în considerare posibilitatea comiterii de abuzuri în urma supratarifării, cum ar fi lipsa transparenței și unor instrumente de plată alternative practice care să permită evitarea tarifelor suplimentare¹⁹. Acest aspect a constituit o reală problemă în anumite sectoare economice (de exemplu, în industria aeronautică). Supratarifarea nu ar trebui să fie utilizată de către comercianți ca o sursă de venituri suplimentare, ci ar trebui să fie limitată la costul real al utilizării unui instrument de plată, după cum prevede articolul 19 din Directiva privind drepturile consumatorilor²⁰.

Articolul 52 alineatul (3) din Directiva privind serviciile de plată autorizează în mod explicit comercianții să utilizeze supratarifarea și rabaturile în vederea folosirii unui anumit instrument de plată²¹. Cu toate acestea, în anumite condiții, statele membre pot interzice sau limita supratarifarea (nu însă și rabaturile). Statele membre au ales să aplice această dispoziție în moduri foarte diferite. Diferențele dintre opțiunile naționale măresc în mod considerabil gradul de complexitate a pieței unice și generează confuzie atât pentru consumatori, cât și pentru comercianți, în special în cadrul operațiunilor transfrontaliere.

Întrebări

- 16) Este necesar să se armonizeze și mai mult rabaturile, supratarifele și alte practici de orientare a clientului utilizate în Uniunea Europeană pentru plățile cu cardul, pe internet și de pe telefonul mobil? În caz afirmativ, în ce direcție ar trebui să meargă o astfel de armonizare? Ar trebui, de exemplu:
- să se încurajeze anumite metode (rabaturi, supratarifare etc.) și, în caz afirmativ, în ce mod?
 - ca supratarifarea să fie în general autorizată, cu condiția ca aceasta să fie limitată la costul real al instrumentului de plată suportat de comerciant?
 - să li se ceară comercianților să accepte un instrument de plată electronică rentabil și folosit pe scară largă, fără supratarifare?
 - ca anumite norme să se aplice micro-plăților și, dacă este cazul, monedelor digitale alternative?

4.2.3. Relația comerciant - furnizor de servicii de plată

Transparența în stabilirea prețurilor instrumentelor de plată și costurile reale ale operațiunilor de plată ar putea fi, la rândul lor, îmbunătățite dacă s-ar aduce în discuție relația dintre comercianți și furnizorii de servicii de plată.

Din cauza anumitor reguli aplicate de sistemele de plăți cu cardul, comercianților le este greu să influențeze deciziile consumatorilor cu privire la alegerea unui instrument de plată, iar capacitatea lor de a accepta numai anumite carduri este limitată. Aceasta facilitează aplicarea

¹⁹ Astfel se atenuează măsura în care consumatorii recurg la compararea ofertelor de preț, ceea ce este în detrimentul acestora, după cum rezultă dintr-un document al UK Office of Fair Trading (OFT), „Payment surcharges — Response to the Which? super-complaint”, din iunie 2011.

²⁰ Directiva 2011/83/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2011 privind drepturile consumatorilor, JO L304, 22.11.2011, p. 64.

²¹ Directiva nu se aplică însă în cazul plăților în numerar sau prin cec.

de către furnizorii de servicii de plată a unor CIM-uri ridicate, generând în același timp potențiale creșteri de costuri pentru plățile cu cardul și împiedicând concurența. Este vorba despre următoarele reguli:

- Regula privind nediscriminarea (No Discrimination Rule - NDR), în virtutea căreia li se interzice comercianților cu amănuntul să-și orienteze clienții către utilizarea instrumentului de plată pe care ei îl preferă prin supratarifare, rabaturi sau aplicând alte practici de orientare.
- Regula privind acceptarea tuturor cardurilor (Honour All Cards - HAC), conform căreia comercianții sunt obligați să accepte toate cardurile cu aceeași marcă, chiar dacă comisioanele aferente nu sunt aceleași²².
- Practicile privind comisionul mediu (blending) aplicate de acceptatorii de carduri. În cadrul acestei practici, acceptatorii le aplică comercianților doar un comision mediu pentru plățile cu cardul, iar comercianții nu sunt informați cu privire la comisioanele aferente serviciilor comerciale aplicate pentru diferite categorii de carduri.

Dacă s-ar schimba regulile aplicate de sistemele de carduri și practicile utilizate de acceptatori, comercianții ar avea mai multă putere atunci când negociază cu furnizorii de servicii de plată acceptatori, mai ales în ceea ce privește comisioanele aferente serviciilor comerciale, iar capacitatea lor de a influența deciziile consumatorilor s-ar îmbunătăți. Ca rezultat, ar scădea costul plăților cu cardul în economie și ar crește șansele noilor sisteme concurente de a fi acceptate de către comercianți.

Întrebări

- 17) Ar fi posibil ca schimbarea regulilor aplicate de sistemele de carduri și de acceptatori să ducă la îmbunătățirea transparenței și la facilitarea stabilirii unor prețuri rentabile ale serviciilor de plată? Ar fi eficient dacă s-ar aplica numai aceste măsuri sau ar fi nevoie de măsuri suplimentare? Schimbarea regulilor ar impune noi verificări și echilibrări sau noi măsuri în cadrul relațiilor comerciant - consumator, astfel încât să nu fie afectate drepturile consumatorilor? Ar trebui incluse și sistemele cu trei părți? Ar trebui să se facă o distincție între cardurile de consum și cardurile comerciale? Există cerințe și implicații specifice pentru micro-plăți?

4.3. Standardizare

Dacă se realizează interoperabilitatea transfrontalieră, utilizatorii de servicii de plată europeni (societăți, consumatori, comercianți) vor beneficia din plin de pe urma concurenței, a libertății de a alege și a operațiunilor de plată mai eficiente. Acest lucru este valabil pentru toate plățile electronice și implică mai mulți participanți la procesul de plată, în funcție de metoda de plată. Cu toate acestea, standardizarea diferitelor componente (de exemplu, protocoale, interfețe,

²² În practică, regula HAC încorporează de fapt două reguli separate: acceptarea tuturor emitenților (de exemplu, dacă un comerciant acceptă carduri VISA emise de băncile locale, el trebuie să accepte și carduri străine), și acceptarea tuturor produselor (de exemplu, dacă un comerciant acceptă carduri de credit pentru consumatori, el trebuie să accepte și carduri comerciale mai scumpe). În general, nu considerăm că regula privind acceptarea tuturor emitenților pune probleme, dar suntem preocupați de impactul pe care îl poate avea asupra concurenței regula privind acceptarea tuturor produselor.

aplicații, servicii) trebuie să se realizeze atent, pentru a reduce la minim riscul de excludere de pe piață a concurenților potențiali sau a inovației²³.

Plățile cu cardul

După cum s-a arătat mai sus, plata cu cardul presupune un schimb de date între furnizorul de servicii de plată emitent și cel acceptator (domeniul A2I), dar și între comerciant (eventual prin intermediul unui terminal fizic) și furnizorul acceptator (domeniul T2A).

În domeniul T2A nu există standarde comune la nivel transfrontalier și, în multe cazuri, nici chiar pe plan intern. Există câteva inițiative private de stabilire a unor specificații tehnice, cum ar fi EPAS (Electronic Protocol Application Software) și C-TAP (Common Terminal Acquirer Protocol). Aceste proiecte sunt însă de multe ori dezvoltate în mod izolat și în direcții diferite, având la bază interese comerciale divergente. Fragmentarea eforturilor de standardizare are un triplu efect. În primul rând, lipsa unor standarde comune limitează gama potențialilor furnizori de servicii la furnizorii de servicii de plată acceptatori locali și, prin urmare, împiedică realizarea unei piețe unice competitive a serviciilor de plată. În al doilea rând, comercianții trebuie să mențină în funcțiune diferite sisteme și protocoale de administrare a schimburilor de date în procesul de acceptare – cel puțin unul pentru fiecare țară în care operează, iar în numeroase cazuri chiar mai multe, fapt ce reduce astfel posibilitățile de centralizare a operațiunilor și limitează creșterea eficienței. În al treilea rând, lipsa unor standarde comune în domeniul T2A împiedică deseori acceptarea cardurilor de debit în străinătate, situație care contravine principiilor pieței unice, în cadrul căreia statele membre din zona euro folosesc o monedă comună pentru plățile în numerar.

În domeniul A2I, situația este la fel de nesatisfăcătoare. Procesarea interbancară a plăților (autorizarea, compensarea și decontarea operațiunilor) se bazează în prezent pe regulile sistemelor de carduri, care diferă unele de altele. Separarea completă între sisteme și procesare (a se vedea punctul 4.1.4.) va necesita standarde de interoperabilitate a sistemelor pentru procesarea A2I. Eforturile de standardizare desfășurate de sectorul privat în domeniul A2I sunt în prezent limitate și nu au reușit încă să-i mobilizeze pe toți actorii din cadrul pieței.

Un al treilea aspect se referă la certificare. Pentru fiecare țară și sistem de carduri există diferite criterii și proceduri de evaluare pentru certificarea obligatorie a cardurilor cu cip, a terminalelor de plată etc. Aceste proceduri de certificare sunt esențiale pentru a asigura securitatea plăților, dar, nefiind armonizate la nivel european, ele generează costuri excesive pentru producătorii de carduri și de terminale. Inițiativele OSeC (Open Standards for Security and Certification) și CAS (Common Approval Scheme), orientate către piață, au fost lansate pentru a aborda această problemă. Progresele inițiale au fost promițătoare, însă inițiativele trebuie încă să producă rezultate tangibile pe piață.

EPC a creat un comitet (Cards Stakeholder Group - CSG) format din reprezentanți ai sectoarelor-cheie, și anume comercianți, procesatori de carduri de plată, sisteme de carduri, furnizori de servicii de plată și furnizori tehnici. CSG elaborează în prezent o lucrare de standardizare a cardurilor SEPA, a căreia versiune cu numărul cinci a fost publicată în decembrie 2010. Obiectivul lucrării este armonizarea standardelor SEPA, astfel încât „orice card SEPA să poată funcționa din punct de vedere tehnic pe orice terminal SEPA”, și

²³ Partea 7. Acorduri de standardizare, *Orientări privind aplicabilitatea articolului 101 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene acordurilor de cooperare orizontală*, JO C 11/1, 14.1.2011.

promovarea unor proceduri de certificare și standarde armonizate. Totuși, în stadiul actual, rezultatele concrete produse sunt limitate în ceea ce privește crearea unei adevărate piețe integrate a cardurilor.

Plățile electronice și plățile efectuate de pe telefonul mobil

În octombrie 2010, EPC și asociația internațională a operatorilor de telefonie mobilă GSMA a publicat un document care prezintă rolurile și responsabilitățile operatorilor de telefonie mobilă și ale băncilor în gestionarea aplicațiilor contactless²⁴. Sectorul bancar/al cardurilor și operatorii rețelelor de telefonie mobilă au inițiat astfel discuții cu privire la cooperare și standardizare. Cu toate acestea, încă nu s-au înregistrat rezultate concrete, iar pentru a ajunge la un sistem stabil, având la bază modele comerciale coerente în materie de plăți mobile, care să funcționeze la nivel internațional, este necesar să se umple o serie de goluri importante.

Eforturile de standardizare în privința plăților efectuate de pe mobil ar trebui să asigure deplina interoperabilitate a soluțiilor în acest domeniu și să favorizeze standardele deschise, oferind astfel mobilitate consumatorilor. În plus, având în vedere caracterul specific al acestor plăți, discuția referitoare la standardizare ar trebui să se extindă și la portabilitatea aplicațiilor pentru plăți mobile (cu alte cuvinte, să se abordeze modul în care consumatorii pot dispune în continuare de aplicațiile pentru plăți în momentul în care își schimbă operatorii de telefonie mobilă).

Lipsa unor standarde comune pare să nu fie chiar atât de problematică în domeniul plăților electronice. Această situație se datorează, parțial, utilizării internetului ca platformă comună, cu protocoale de comunicare bine definite. Chiar dacă sunt inițiate pe internet, plățile electronice sunt adesea procesate ulterior ca plăți obișnuite cu cardul sau prin intermediul platformelor de banking online. Așadar, ele sunt afectate negativ mai mult de absența interoperabilității actorilor din lanțul de procesare a plăților (a se vedea punctul 4.4) decât de lipsa standardelor. În fine, standardizarea ar mai trebui să asigure accesibilitatea și ușurința utilizării soluțiilor de plăți electronice și mobile oferite consumatorilor.

Întrebări

- 18) Sunteți de acord că utilizarea standardelor comune pentru plățile prin card ar fi avantajoasă? Care sunt principalele lacune, în cazul în care acestea există? Există alte aspecte specifice legate de plățile cu cardul, altele decât cele trei menționate mai sus (A2I, T2A, certificarea), care ar beneficia de pe urma unui grad mai mare de standardizare?
- 19) Sunt actualele acorduri în materie de guvernanță suficiente pentru a coordona, impulsiona și asigura adoptarea și implementarea standardelor comune pentru plățile cu cardul într-un interval de timp rezonabil? Sunt toate grupurile de părți interesate reprezentate corespunzător? Există modalități prin care să se amelioreze soluționarea conflictelor și să se accelereze procesul de adoptare a unui consens?
- 20) Ar trebui ca organismele europene de standardizare, cum ar fi European Committee for Standardisation (Comité européen de normalisation, CEN) sau European Telecommunications Standards Institute (ETSI), să joace un rol mai activ în procesul

²⁴

http://www.europeanpaymentscouncil.eu/knowledge_bank_detail.cfm?documents_id=423

de standardizare a plăților efectuate prin card? În ce domenii credeți că există cel mai mare potențial pentru implicarea lor și care sunt rezultatele preconizate? Credeți că alte organisme, noi sau existente, ar putea facilita procesul de standardizare pentru plățile cu cardul?

- 21) În ceea ce privește plățile electronice și mobile, considerați că există anumite domenii în care un grad mai mare de standardizare ar fi crucial pentru susținerea principiilor fundamentale, cum ar fi inovarea deschisă, portabilitatea aplicațiilor și interoperabilitatea? În caz afirmativ, care ar fi acestea?
- 22) Credeți că organismele europene de standardizare, de exemplu CEN sau ETSI, ar trebui să joace un rol mai activ în procesul de standardizare a plăților electronice sau mobile? În ce domenii credeți că există cel mai mare potențial pentru implicarea lor și care sunt rezultatele preconizate?

4.4. Interoperabilitatea furnizorilor de servicii

Cooperarea este o cerință-cheie într-o industrie de rețea cum este cea a plăților, deoarece orice plată necesită un acord între furnizorul de servicii de plată al plătitorului și cel al beneficiarului. Pentru a se garanta că plățile ajung la beneficiari fără a le crea probleme actorilor și intermediarilor implicați, este de dorit un grad mai mare de coordonare, care să îmbrace forma interoperabilității complete.

În conformitate cu propunerea Comisiei privind operațiunile de transfer credit și debitare directă, principiul interoperabilității ar putea fi aplicat pe piața cardurilor, pe lângă măsurile legate de îndepărtarea obstacolelor menționate mai sus, în special în ceea ce privește alegerea acceptatorului și regulile comerciale.

4.4.1. Interoperabilitatea în domeniu plăților mobile

Piața plăților mobile din Europa este încă într-o fază incipientă. Unul dintre principalele obstacole care stau în calea adoptării pe scară largă a plăților mobile pare să fie impasul în care se află operatorii de rețelele de telefonie mobilă, furnizorii de servicii de plată tradiționali (băncile) și alte părți implicate, cum ar fi producătorii sau dezvoltatorii de aplicații. Operatorii încearcă să dețină controlul, cel puțin în virtutea rolului lor de administratori ai serviciului în materie de securitate. În același timp, părțile implicate în operațiunile de plăți electronice încearcă să-și extindă sfera de activitate în sectorul comunicațiilor mobile (atât pentru plăți la distanță, cât și de proximitate).

După toate aparențele, actorii privați care controlează standardele și, deci, interoperabilitatea vor domina întregul lanț al plăților: dispozitivul în sine, platforma pentru aplicații și gestionarea securității. În această situație, există un mare risc de fragmentare ca urmare a soluțiilor proprietare. În plus, nu trebuie neglijată importanța altor sectoare potențial implicate în interoperabilitate, fără însă a juca un rol de prim-plan în strategia de standardizare, precum transportul public (plata biletelor) sau sănătatea (plățile cu cardul pentru asigurările de sănătate).

4.4.2. Interoperabilitatea în domeniu plăților electronice

EPC s-a pronunțat împotriva constituirii propriului său sistem de online banking, propunând în schimb să formuleze un cadru de interoperabilitate care să permită concurența între diferite sisteme și să le ofere băncilor posibilitatea de a decide la care sistem să participe. Pentru

moment, nu s-a permis participarea furnizorilor de servicii care nu sunt bănci²⁵. Trei sisteme bancare²⁶ au întreprins un exercițiu de „validare a conceptului” pentru a testa interoperabilitatea sistemelor. Este prea devreme pentru a se stabili dacă proiectul ar putea fi adaptat cu succes la scara întregii Uniuni Europene.

În același timp, EBA Clearing, un operator de compensare și decontare cu aproape 70 de acționari bănci, a anunțat o inițiativă în domeniul plăților electronice bazată pe online banking. În mai 2012 urmează să se lanseze un sistem pilot.

4.4.3. Interoperabilitate și concurență

Trebuie să se facă o distincție între interoperabilitatea tehnică și cea comercială, cu alte cuvinte între capacitatea comercianților de a alege acceptatorii și capacitatea clienților de a alege emitenții, indiferent de locul în care se află. Este, de asemenea, important să se găsească soluții în materie de interoperabilitate în cazul sistemelor cu trei părți, prin comparație cu sistemele care implică patru părți.

Întrebări

- 23) Există în prezent vreun segment din lanțul plăților (plătitor, beneficiar, furnizor de servicii de plată al beneficiarului, procesator, sistem, furnizor de servicii de plată al plătitorului) în care lacunele în materie de interoperabilitate sunt deosebit de evidente? Cum ar trebui ele abordate? Ce nivel de interoperabilitate ar fi necesar pentru a se evita fragmentarea pieței? Se pot identifica cerințe minime în materie de interoperabilitate, în special pentru plățile electronice?
- 24) Cum s-ar putea depăși impasul actual în care se află interoperabilitatea plăților efectuate de pe telefonul mobil și progresele lente în domeniul plăților electronice? Sunt suficiente actualele acorduri în materie de guvernare pentru a coordona, impulsiona și asigura interoperabilitatea într-o perioadă de timp rezonabilă? Sunt toate grupurile de părți interesate reprezentate corespunzător? Există modalități prin care să se amelioreze soluționarea conflictelor și să se accelereze procesul de adoptare a unui consens?

4.5. Securitatea plăților

Securitatea plăților de retail este o condiție esențială atât pentru utilizatorii plăților, cât și pentru comercianți. Consumatorii sunt în mod justificat avertizați prin numeroasele articole apărute în presă cu privire la incidente de fraudă și abuz de date și ca atare sunt deosebit de sensibili în legătură cu aspectele legate de securitatea plăților cu cardul și pe internet. Consultarea publică pe tema perspectivelor comerțului electronic în cadrul pieței interne a confirmat acest lucru și a identificat securitatea plăților ca fiind unul dintre principalele obstacole care împiedică adoptarea pe scară largă a comerțului electronic.

Cerințele în materie de securitate se referă înainte de toate la prevenirea fraudei. La nivel european, procesul continuu de înlocuire a cardurilor bazate pe semnătură (echipate cu o

²⁵ Comisia Europeană a deschis o procedură cu privire la standardizare pentru a asigura interoperabilitatea în domeniul plăților electronice:

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39876

²⁶ iDEAL (Țările de Jos), EPS (Austria) și GiroPay (Germania).

bandă magnetică pentru a permite lectura cardului) cu cardurile „cip și PIN” (conforme cu standardul EMV) a contribuit la reducerea fraudei în mod semnificativ la punctele de vânzare. La sfârșitul anului 2010, aproximativ 90% din toate terminalele pentru carduri de la punctele de vânzare și 80% din totalul cardurilor de plăți din UE erau conforme cu EMV. Aceste măsuri au contribuit la reducerea fraudelor cu carduri în cadrul operațiunilor fizice de plată, însă activitățile frauduloase se deplasează acum spre operațiunile la distanță, în special plăți prin internet. Deși reprezintă doar o mică parte din totalul operațiunilor cu carduri, operațiunile de plată cu cardul la distanță constituie deja obiectul majorității cazurilor de fraudă. Plățile electronice fără card sunt, la rândul lor, vulnerabile în fața fraudei. Printre soluțiile posibile în cazul plăților în sistem online banking sau al altor operațiuni de plată prin internet se numără așa-numita autentificare cu doi factori, care presupune utilizarea, pentru fiecare operațiune, a unui cod PIN, în combinație cu un cod unic care se primește, de exemplu, prin SMS sau printr-un dispozitiv de tip token. Indiferent de soluția folosită, însă, trebuie să se ia în considerare echilibrul dintre securitate, viteză și ușurința utilizării.

Un al doilea aspect important în acest domeniu este protecția datelor. Toate mijloacele de plată menționate în prezentul document implică procesarea datelor cu caracter personal și utilizarea de rețele de comunicații electronice. Informațiile sensibile trebuie să rămână în interiorul unei infrastructuri de plată sigure, atât în ceea ce privește tratarea, cât și stocarea datelor. Directivele 95/46/CE²⁷ și 2002/58/CE²⁸ stabilesc cadrul juridic aplicabil procesării datelor cu caracter personal în UE și reglementează activitățile de procesare desfășurate în acest context de către diverse părți implicate în operațiunile de plată. Aceasta este o reponsabilitate esențială care le revine tuturor părților implicate în operațiuni de plată. Este esențial ca mecanismele de autentificare pentru operațiunile de plată să fie concepute de la început în așa fel încât să includă măsurile necesare pentru a garanta respectarea cerințelor privind protecția datelor. Numărul părților care au acces la datele de autentificare în timpul sau după efectuarea unei operațiuni de plată ar trebui să fie limitate la cele care sunt strict necesare pentru realizarea operațiunii.

Mai mult decât atât, o piață integrată pentru plăți sigure pe internet ar putea să faciliteze luarea de măsuri cu privire la site-urile care oferă conținut ilegal sau care vând produse contrafăcute. Sub rezerva unor proceduri corespunzătoare prestabilite, furnizorii de servicii de plată ar putea fi obligați să refuze executarea operațiunilor financiare pe site-uri care au fost catalogate drept ilegale.

Întrebări

25)	Considerați că operațiunile fizice, inclusiv cele cu carduri conforme cu EMV și plățile de proximitate efectuate pe de telefonul mobil, sunt suficient de sigure? În caz negativ, care sunt problemele în materie de securitate și cum ar putea fi ele abordate?
26)	Credeți că se impun cerințe de securitate suplimentare (de exemplu, autentificarea cu doi factori sau utilizarea unor protocoale de plată securizată) pentru plățile la distanță

²⁷ Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, JO L 281, 23.11.1995, p. 31.

²⁸ Directiva 2002/58/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 iulie 2002 privind prelucrarea datelor personale și protejarea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice (Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice), JO L 201, 31.07.2002, p. 37.

(cu cardul, plăți electronice sau plăți de pe telefonul mobil)? În caz afirmativ, care sunt cele mai eficace abordări /tehnologii?

- 27) Considerați că siguranța plăților ar trebui să aibă la bază un cadru de reglementare, eventual în conexiune cu alte inițiative de autentificare digitale? Care sunt categoriile de părți active pe piață care ar trebui să facă obiectul unui astfel de cadru?
- 28) Care sunt cele mai potrivite mecanisme capabile să asigure protecția datelor cu caracter personal și respectarea cerințelor juridice și tehnice stabilite de legislația UE?

5. IMPLEMENTAREA/GUVERNANȚA STRATEGIEI

5.1. Guvernanța SEPA

Până în prezent, SEPA s-a dezvoltat în principal sub forma unui proiect autoreglementat, creat și administrat de sectorul bancar european prin intermediul EPC, cu sprijinul ferm al BCE și al Comisiei. EPC reunit în ședință plenară este responsabil de administrarea sistemelor SEPA și a cadrelor sale și de introducerea de noi reglementări sau modificări ale acestor sisteme și cadre. În ceea ce privește apartenența la EPC, în afară de bănci, un loc poate fi în prezent ocupat de instituțiile de plată, însă alți furnizori de servicii de plată, procesatorii, utilizatorii sau părți precum vânzătorii de software sau fabricanții de terminale nu sunt reprezentate.

Pentru a îmbunătăți implicarea părților interesate în guvernanța SEPA la nivelul UE, Comisia și BCE au creat în martie 2010 un organism de conducere la nivel înalt, „Consiliul SEPA”. Acesta reunește reprezentanți la nivel înalt ai pieței serviciilor de plată, atât pe partea de cerere, cât și pe partea de ofertă. Obiectivul său este să promoveze realizarea unei piețe integrate a plăților de retail în euro și să faciliteze un consens cu privire la etapele care urmează să fie parcurse în evoluția către SEPA. Consiliul nu are competențe legislative și nu poate impune dispoziții obligatorii.

Odată cu adoptarea regulamentului de stabilire a cerințelor tehnice aplicabile operațiunilor de transfer credit și debitare directă în euro, ar putea fi utilă o implicare mai activă a instituțiilor UE în guvernanța SEPA. În acest context, ar putea fi luat în considerare un rol mai proeminent al supravegherii legislative și reglementare, de exemplu prin intermediul BCE, al Comisiei și al Autorității Bancare Europene (ABE).

Întrebări

- 29) Cum evaluați măsurile actuale de guvernanță a SEPA la nivelul UE? Ați identificat anumite deficiențe și în caz afirmativ, aveți sugestii pentru îmbunătățirea guvernanței SEPA? Care ar fi echilibrul global care vi s-ar părea potrivit între un demers de reglementare și un demers de autoreglementare? Sunteți de acord că autoritățile europene de reglementare și supraveghere ar trebui să joace pe viitor un rol mai activ în impulsivarea proiectului SEPA?

5.2. Guvernanța în domeniul cardurilor, al plăților electronice și al plăților efectuate de pe telefonul mobil

Pentru a îmbunătăți implicarea părților interesate, EPC a creat Forumul părților interesate în domeniul clienților (Customer Stakeholders Forum, care se ocupă de SEPA transfer credit și de SEPA debitare directă) și Forumul părților interesate în domeniul cardurilor (Cards Stakeholders Group, care se ocupă de plățile prin card). Ambele organisme sunt co-prezidate de EPC și de reprezentanți ai utilizatorilor finali. În ceea ce privește autoreglementarea, cu toate că acest subiect merită clarificări suplimentare, cadrul SEPA pentru carduri (SCF) adoptat de EPC - având statutul de cod de conduită voluntar – definește principiile și condițiile pe care trebuie să le respecte băncile, procesatorii și sistemele de carduri pentru a fi conforme cu SCF sau SEPA. Cu toate acestea, în ciuda faptului că operatorii dispuși să accepte plăți în euro sunt puternic motivați să opteze pentru conformitatea cu SEPA, SCF nu dispune de susținerea unanimă a tuturor părților interesate și nu există niciun mecanism formal pentru interpretarea, monitorizarea și asigurarea respectării conformității cu SEPA în cazul sistemelor de carduri, nici pentru soluționarea eventualelor litigii.

În domenii cum ar fi crearea unui cadru adecvat pentru plățile electronice și mobile, eforturile de integrare au fost prea lente pentru a putea produce rezultate tangibile, întârziind astfel interoperabilitatea, inovarea, diversificarea posibilităților de a alege și efectele de scară. Blocajele și incertitudinile riscă să-i determine pe participanții la activitățile de pe piață să rămână în expectativă. Având în vedere lipsa actuală de angajament față de o astfel de inițiativă importantă pentru economia europeană în ansamblu, edificarea unei piețe integrate necesită o abordare amplă care presupune reglementare, autoreglementare, precum și aplicarea și controlul respectării legislației în domeniul concurenței.

Întrebări

- 30) Cum ar trebui abordată problematica guvernanței actuale în materie de standardizare și interoperabilitate? Există necesitatea de a spori implicarea părților interesate, altele decât băncile, și, în caz afirmativ, în ce mod (de exemplu, consultare publică, memorandum de înțelegere pentru părțile interesate, atribuirea rolului de a emite orientări cu privire la anumite standarde tehnice Consiliului SEPA etc.)? Credeți că ar trebui ca participanții la activitățile de pe piață să fie cei care impulsionează integrarea pieței la nivelul UE și, în special, cei care decid dacă și în ce condiții sistemele de plăți în alte monede decât euro ar trebui să se alinieze la sistemele de plăți în euro existente? În caz negativ, ce atitudine ar putea fi adoptată în acest sens?
- 31) Ar trebui ca autoritățile publice să aibă un rol de jucat și, în caz afirmativ, care ar fi acela? De exemplu, ar putea fi avut în vedere un memorandum de înțelegere între autoritățile publice europene și EPC, care să identifice un calendar/plan de lucru cu obiective precise de atins și date-limită specifice?

6. OBSERVAȚII GENERALE

Întrebări

- 32) Prezentul document abordează aspecte specifice referitoare la funcționarea pieței plăților electronice, mobile și cu cardul. Considerați că există anumite aspecte importante care au fost omise sau care au fost insuficient prezentate?

7. ETAPELE URMĂTOARE

Toate părțile interesate sunt invitate să își prezinte punctele de vedere pornind de la întrebările de mai sus. Contribuțiile trebuie să parvină Comisiei **până cel târziu la data de 11 aprilie 2012** și trebuie trimise la următoarea adresă: **markt-sepa@ec.europa.eu**.

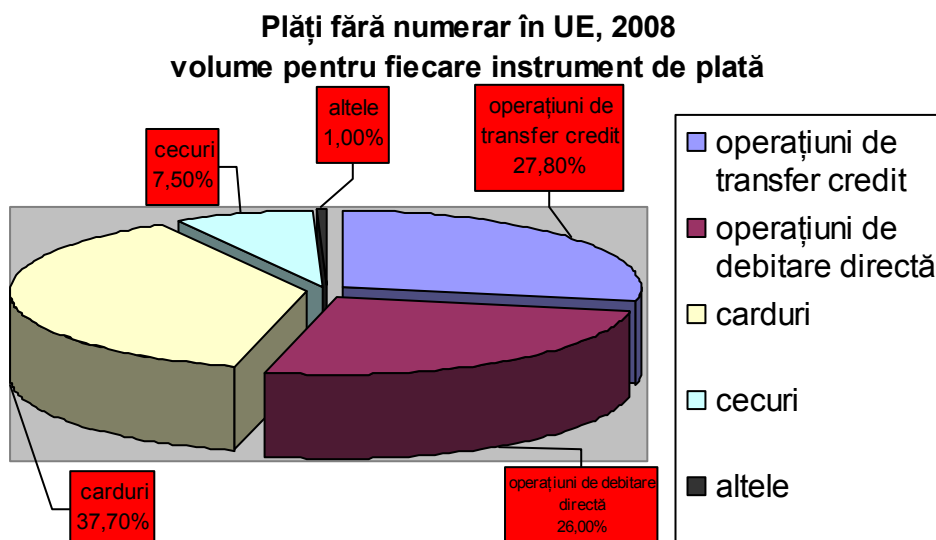
Contribuțiile nu trebuie neapărat să acopere toate chestiunile prezentate în prezenta carte verde. Ca atare, vă rugăm să indicați în mod clar aspectele la care face referire contribuția dumneavoastră. Vă rugăm să oferiți, în măsura în care este posibil, argumente concrete în sprijinul sau împotriva opțiunilor și a abordărilor prezentate în document.

Ca follow-up la prezenta carte verde și pe baza răspunsurilor primite, Comisia va anunța următoarele etape în al doilea trimestru al anului 2012. Eventualele propuneri vor fi adoptate în al patrulea trimestru din 2012 sau în primul trimestru al anului 2013. Viitoare propuneri legislative sau nelegislative vor fi însoțite de o amplă evaluare a impactului.

Contribuțiile vor fi publicate pe internet. Sunteți invitați să citiți declarația specifică de confidențialitate atașată prezentei cărți verzi pentru a vă informa despre modul în care vor fi tratate datele personale și contribuțiile dumneavoastră.

Anexa 1: Utilizarea diferitelor instrumente de plată

Graficul 1: Plăți fără utilizare de numerar în UE – volume corespunzătoare fiecărui instrument de plată

Sursa: BCE, tabele comparative, operațiuni de retail

Tabelul 1: Plățile cu cardul în UE (2009)

Stat membru	Numărul de carduri de plată emise per capita	Numărul de operațiuni cu cardul per capita ²⁹	Valoarea medie a operațiunilor cu cardul per card (EUR)	Numărul de operațiuni la punctul de vânzare per card ³⁰	Valoarea anuală a operațiunilor la punctul de vânzare per card (EUR)
Belgia	1,78	92	55	52	2 843
Germania	1,54	30	64	20	1 247
Estonia	1,37	116	17	85	1 405
Irlanda	1,22	72	73	56	4 237
Grecia	1,35	8	101	5	487
Spania	1,62	47	46	27	1 234
Franta	1,35	107	49	80	3 905
Italia	1,15	24	80	22	1 788
Cipru	1,54	40	87	25	2 072
Luxemburg	2,00	109	76	57	4 166
Malta	1,55	27	63	18	1 108
Țările de Jos	1,83	125	42	68	2 902
Austria	1,24	46	63	28	1 395

²⁹

Cu excepția operațiunilor cu cardul utilizând monedă electronică.

³⁰

Operațiunile la punctul de vânzare; Includ operațiunile la terminalele situate în statul membru și în afara acestuia.

Portugalia	1,89	100	39	53	2 060
Slovenia	1,66	54	37	32	1 187
Slovacia	0,94	21	57	15	596
Finlanda	1,74	172	34	100	3 402
Subtotal zona euro	1,45	58	52	40	2 066
Bulgaria	1,01	2	78	2	138
Republica Cehă	0,89	17	38	21	813
Danemarca	1,25	180	47	129	5 875
Letonia	1,10	43	20	37	698
Lituania	1,29	28	18	22	384
Ungaria	0,88	18	27	21	1 028
Polonia	0,87	18	25	21	539
România	0,60	4	39	7	251
Suedia	1,85	182	40	89	2 735
Regatul Unit	2,33	132	58	56	3 294
Total UE 27	1,45	63	52	43	2 194

Sursa: BCE, Statistici privind plățile, februarie 2011.

Anexa 2: Informații suplimentare privind CIM-urile

Un CIM poate fi un procentaj, un comision fix sau un comision combinat (procentaj și comision fix). În UE se aplică o mare varietate de CIM-uri. Nu toate aceste comisioane sunt publice. Cu toate acestea, în urma unor acorduri formale și informale cu Comisia Europeană, VISA și MasterCard Europe publică în prezent CIM-urile pe care le-au stabilit (în anumite țări aceste CIM-uri sunt stabilite de comunitățile bancare locale în cadrul sistemelor MasterCard și Visa, ale căror comisioane nu sunt, în general, publice). În cazul Visa și MasterCard Europe, în funcție de categoria de carduri și de țară, CIM-urile variază de la zero (Maestro Elveția) la 1,62% (cardurile de debit MasterCard din Polonia) și 1,90% (cardurile de debit VISA și cardurile comerciale din Polonia).

În baza acordului său informal cu Comisia, MasterCard și-a redus CIM-urile pentru cardurile personale de debit și de credit transfrontaliere la 0,20%, respectiv 0,30%. Visa Europe și-a redus CIM-urile pentru operațiunile transfrontaliere cu carduri personale de debit și pentru operațiunile realizate cu aceste carduri în nouă state membre ale UE la 0,20%. Valoarea de referință aplicată în cadrul acestor acorduri derivă din așa-numitul „merchant indifference test”. În cadrul acestui test, CIM este stabilit la un nivel la care plata cu cardul nu presupune costuri mai ridicate pentru comercianții cu amănuntul decât o plată în numerar, ceea ce face ca acestora să le fie indiferent ce mijloc de plată folosesc. Se poate considera deci că acest nivel garantează că comercianții și clienții lor beneficiază de o parte din câștigurile de eficiență pe care se presupune că le generează CIM-urile. În anumite cazuri, autoritățile din domeniul concurenței au acceptat acorduri formale sau informale cu privire la niveluri specifice ale comisioanelor interbancare și alte condiții³¹.

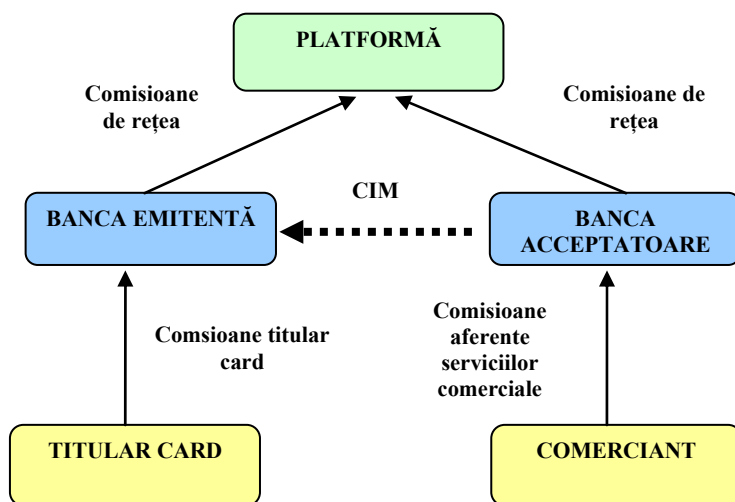
Sisteme cu patru părți și sisteme cu trei părți

CIM-urile se aplică în cazul operațiunilor cu carduri de plată la punctul de vânzare, adică al operațiunilor efectuate de titularul cardului la comercianți. Într-un sistem cu patru părți, furnizorul de servicii de plată emitent încheie un contract cu titularul cardului (plătitorul), iar comerciantul încheie un contract cu un furnizor acceptator (sau beneficiar) care să accepte plățile cu cardul efectuate la terminalul său. Pentru serviciile sale, furnizorul acceptator aplică comerciantului un așa numit comision aferent serviciilor comerciale (MSC).

Comisioanele interbancare pentru astfel de sisteme sunt comisioane percepute de furnizorul de servicii de plată emitent pentru operațiuni efectuate cu carduri emise de acesta. Costul acestor comisioane este suportat de furnizorul de servicii de plată acceptator și ulterior transmis mai departe comercianților prin CIM-uri majorate. Așadar, comisionul interbancar determină efectiv în mare măsură prețul perceput de furnizorii de servicii de plată de la comercianți pentru acceptarea cardului. Prin urmare, CIM-urile au un impact asupra concurenței la nivel de prețuri între furnizorii de servicii de plată acceptatori în detrimentul comercianților și ulterior al clienților³², în special în combinație cu alte practici comerciale, menționate la punctele 4.1 și 4.2 din prezentul document.

³¹ Visa, MasterCard, Pagobancomat, Groupement.

³² A se vedea Deciziile Comisiei adresate MasterCard și Visa – Decizia Comisiei din 19.12.2007 privind o procedură în conformitate cu articolul 81 din Tratatul CE și articolul 53 din Acordul SEE (Cazul COMP/34.579 – MasterCard, Cazul COMP/36.518 – EuroCommerce, Cazul COMP/38.580 – Commercial Cards; și Decizia Comisiei din 8.12.2010 privind o procedură în conformitate cu articolul 101 din TFUE și cu articolul 53 din Acordul SEE (Cazul COMP/39.398 – Visa MIF).

Sistemele de carduri cu trei părți, denumite uneori „sisteme proprietare”, diferă de sistemele cu patru părți prin faptul că la operațiune participă doar plătitorul/titularul cardului, beneficiarul/comerciantul și sistemul, în timp ce într-un sistem cu patru părți la operațiune participă plătitorul/titularul cardului, furnizorul de servicii de plată emitent (sau furnizorul plătitor), beneficiarul/comerciantul și furnizorul său de servicii de plată (furnizorul acceptator sau beneficiar). Aceasta înseamnă, în cazul din urmă, că rolul sistemelor se limitează în mare parte la furnizarea infrastructurii.

Într-un sistem cu trei părți este implicat un singur furnizor de servicii de plată, care este în același timp și emitent și acceptator. Cu toate acestea, atunci când sistemul acordă licențe mai multor furnizori de servicii de plată, care dobândesc astfel dreptul de a emite carduri și de a accepta operațiuni, nu mai este vorba de un sistem cu trei părți „pur”, ci mai degrabă de un sistem cu patru părți.

Sistemele cu trei părți „pure” nu aplică CIM-uri convenite în mod explicit între furnizorii de servicii de plată. Nu se aplică decât comisioanele plătite de titularul cardului (comisioane anuale, comisioane aferente operațiunilor etc.) și comisioanele aferente serviciilor comerciale plătite de comerciantul cu amănuntul. Totuși, sistemul poate folosi comisioanele colectate pentru a subvenționa o parte sau alta (comerciantul sau titularul cardului), ceea ce echivalează cu un CIM implicit.